

MBZ-1601030102020301 Seat No. _____

M. Phil. (Sem. II) (CBCS) (W.E.F.-2016) Examination

April / May - 2018

Hindi : Comp. Lit.

(अनुवाद सिद्धांत और व्यवहार)

(New Course)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

सूचना :

(१) सभी प्रश्नों के अंक समान है ।

(२) प्रश्न के सामने अंक निर्दिष्ट हैं ।

- १ अनुवाद का अर्थ, परिभाषा एवं स्वरूप पर सविस्तार चर्चा कीजिए । १४
अथवा
१ अनुवाद के विभिन्न प्रकारों पर प्रकाश डालिए । १४
- २ अनुवाद प्रवृत्ति के इतिहास की रूपरेखा पर सविस्तार चर्चा कीजिए । १४
अथवा
२ अनुवाद को संस्कृति का दूत माना जाता है । क्यों ? अपने विचार व्यक्त कीजिए । १४
- ३ सर्जनात्मक और चिन्तनात्मक गद्य-कृतियों के अनुवाद और उसकी समस्याओं पर प्रकाश डालिए । १४
अथवा
३ अनुवाद प्रक्रिया में भाषाशास्त्र का महत्त्व समझाइए । १४
- ४ मुहावरें एवं लोकोक्तियों के अनुवाद संबंधी समस्याओं पर अपने विचार व्यक्त कीजिए । १४
अथवा
४ अनुवाद की उपयोगिता एवं उपादेयता पर सविस्तार चर्चा कीजिए । १४

૫ (અ) નિમ્નલિખિત ગદ્યાંશ કા હિન્દી અથવા અંગ્રેજી મેં અનુવાદ કીજિણ : ૭

“ ‘પોસ્ટમાસ્ટર’ રવીન્દ્રનાથની નોંધપાત્ર શ્રેષ્ઠ વાર્તા છે તેમ ‘પોસ્ટઓફિસ’ ધૂમકેતુની ઉલ્લેખનીય નવલિકા છે. કોચમીન અલી ડોસો પહેલા તો હોશિયાર શિકારી હતો પણ પછી એકની એક પુત્રી મરિયમને સાસરે વળાવ્યા બાદ એને જીવનમાં પહેલીવાર સમજાય છે કે પ્રકૃતિમાં પ્રેમની સૃષ્ટિ અને વિરહનાં આંસુ છે. તે શિકાર કરવાનું છોડી દે છે. પંજાબ ગયેલી પુત્રીના પત્રની પ્રતીક્ષામાં તે પાંચ વર્ષ સુધી પ્રતિદિન પ્રભાતમાં પોસ્ટઓફિસમાં પત્ર લેવા અચુક પહોંચતો. પોતાનું મૃત્યુ આવી પહોંચ્યું છે એમ લાગવાથી તે ક્લાર્ક લક્ષ્મીદાસને પાંચ ગીની એ શરતે આપે છે કે મરિયમનો પત્ર આવે તો તે પોતાની કબર પર પહોંચાડવો.”

(બ) નિમ્નલિખિત ગદ્યાંશ કા ગુજરાતી અથવા અંગ્રેજી મેં અનુવાદ કીજિણ : ૭

“માધવ ઓર ગોપી ને સબકો સમજાયા કિ પ્રતાપ કો ડરને કા યહ બહુત અચ્છા અવસર હૈ । આદમી ઉસ સિર કો હી સબસે અધિક પ્યાર કરતા હૈ, જો સિર અપને ધડ સે લગા હુઆ હો । ઉસી સિર કે બાલોં મેં અપને હાથોં માંગ નિકાલ સકના સબસે અધિક શાંતિ કા કામ હોતા હૈ । કટે સિર કે બાલોં મેં ડાબર આંવલા કેશ તેલ ચુપડને સે ભી કોઈ ફાયદા નહીં । ઓર શરીર કા કામ હી બિગડ જાતા હૈ । સિર અલગ હો જાને સે હાથ-પૈર કામ નહીં કરના ચાહતે, ઘમણ્ડ મેં અજ્ઞાન હો જાતે હૈં । ઇન સબ બાતોં મેં લોહા ફિર તપાના હોતા હૈ । ઉસકે બાદ માધવ ઓર ગોપી, પાસ કે બ્લૉક સે ચેતન ઓર મિશ્ર કા દૃષ્ટાન્ત દેતે ।”